
Student: Klára Pospíchalová
Studijní program a obor: Právo a právní věda / Právo
Název práce: Procesy s příslušníky Komunistické strany Československa v období 1. ČSR na Jižní Moravě
Vedoucí práce: doc. JUDr. Bc. Jaromír Tauchen, Ph.D., LL.M. Eur.Int.
Oponent práce: JUDr. David Kolumber, Ph.D.
Rok odevzdání: 2023

Náročnost tématu práce:

Téma procesů se členy KSČ je látka, která především v letech 1948 až 1989 byla předmětem soustavného zájmu, avšak většina dobových zdrojů je dnes neupotřebitelná pro ideový balast a účelovou dezinterpretaci. Autorka tedy navazuje na existující pramennou základnu, která ovšem vyžaduje vysokou míru schopnosti kritické interpretace a konfrontace s dobovými archivními prameny, které z hlediska doby vzniku nejsou ještě dotčeny účelovými modifikacemi ze strany relevantních aktérů, jak to bylo typické pro éru po roce 1948 (tzv. angažované věci). Jakákoliv akademická práce vystavěná na archivním výzkumu představuje zvýšenou náročnost spojenou nejen se samotnou badatelskou činností, ale také nutností průpravy v dobové terminologii, judikatuře a doktríně. Autorce se promluvou archivních pramenů podařilo poskytnout ideově neutrální rozbor látky, jenž může posloužit pro další výzkum. Autorka sama deklarovala, že provedla selekci dostupných zdrojů a jistě by nebylo nezajímavé, pokud by došlo ke zpracování celé zachované spisové dokumentace, jakož i trestních věcí dalších významných komunistů u jiných soudů (kupříkladu spory pozdějšího prezidenta Antonína Novotného s koncernem Baťa).

Splnění cílů práce:

Cílem práce bylo vybrat některé procesy, které probíhaly na Jižní Moravě, vyhledat v Moravském zemském archivu (MZA) příslušné vyšetřovací a soudní spisy a tyto pak následně analyzovat a vyvodit z nich příslušné závěry. Autorka ve vazbě na zadání proto náhodně (s. 16) vybrala některé procesy zachycené ve spisových materiálech MZA a tyto soudní věci rozebrala s přihlédnutím na specifika skutkového stavu a procesního postupu aktérů příslušných soudních řízení. Deklarovaný cíl se studentce podařil naplnit.

Teoretická a obsahová část práce:

Autorka provedla selekci spisů Moravského zemského archivu a zkoumané trestní věci poté rozdělila podle parametru klíčového předpisu (zákon na ochranu republiky, trestní zákon, tiskový zákon). Práce (kromě obligatorního úvodu a závěru) proto pozůstává ze tří základních částí. V každé pak autorka nejprve charakterizuje samotnou právní úpravu a poté věnuje pozornost zkoumaným právním věcem, u nichž rozebírá skutkové i procesní otázky.

Zmínění jednotlivých 14 zkoumaných právních věcí ve vazbě na jednotlivé skutkové podstaty je čtivé a ilustruje konkrétní aplikační praxi v kontextu příslušného rozebraného ustanovení. Autorka se v intencích deklarovaného cíle neomezuje na suchou deskripci obsahu spisu, skutkového stavu či právního posouzení, ale věnuje pozornost i osobě jednotlivých pachatelů. Autorce se podařilo ve své práci ilustrovat i značně svérázné dobové postupy, kdy se z vyšetřovatele stával svědek (*et vice versa*, srov. s. 99).

Kladně hodnotím také partii práce věnovanou poměru komunistů k zák. č. 50/1923 Sb. z. a n., která pak ilustruje ve vazbě na vývoj po roce 1948 komunistickou licoměrnost (a v této relaci pak otevírá další tematické pole, ve kterém by bylo možné na autorku navázat). Předložený text diplomové práce je koherentní, logicky strukturovaný a čtivý. Jedinou (pro mě) rušivou záležitostí byly §§ v nadpisech.

Dovolil bych si ovšem polemizovat se sdělením autorky, že využila pouze přímou metodu (s. 17), co je velmi skromné sdělení, neboť z práce je patrné, že předložená práce v souladu s recentními přístupy zkombinovala makrohistorickou a mikrohistorickou perspektivu, tedy dějiny každodennosti s velkými událostními dějinami.

Formální úroveň práce:

Práce odpovídá směrnici č. 3/2020, o citacích dokumentů užívaných v pracích odevzdávaných na Právnické fakultě Masarykovy univerzity, v účinném znění. Ve vazbě na směrnici č. 2/2022, studiu v bakalářských a magisterských studijních programech, v účinném znění, je třeba upozornit na nesprávné číslování stran (srov. bod 9 přílohy 1 cit. směrnice), které ovšem koresponduje samotnému nastavení šablony. Jedná se ovšem o drobnost a sama práce se vyznačuje v zásadě vysokou úrovní. Výjimečně jsem narazil na chybějící interpunkci (s. 15, 51), ne vždy důsledné formátování prvního odstavce (kupř. s. 101) a překlep (s. 62). Další přítomné nezvyklosti jsou přičitatelné citovanému zdroji (s. 21 - ve zdroji je překlep; s. 23 - ve zdroji je vadný znak). Jedinou zásadnější formální výhradou proto může být nesprávné označení fondu C 12 duplicitním uvedením místa ("Krajský soud trestní Brno Brno"). Všechny tyto formální nedostatky by mohly být odstraněny a nedevalvují jinak velmi precizní a čtivou práci, která jednoznačně prokazuje způsobilost autorky naplnit základní teze (právně)historického výzkumu: heuristika - kritika - interpretace.

Návrh klasifikace diplomové práce:

Navrhuji hodnocení **A - výborně**.

Doporučení pro rozpravu:

V rámci ústní obhajoby by autorka mohla rozebrat důvody, pro které se nepodařilo dohledat spis týkající se obž. Bohuslava Ečera, a zda k této trestní věci existují nějaké informace v rejstřících či jiných dobových zdrojích.

V Brně 17. 4. 2023

.....
JUDr. David Kolumber, Ph.D.
oponent diplomové práce